

**Skellefteå
kommun**

Kommunala riktlinjer för alkoholservering

Dnr: 2022-1073

Datum: 2022-04-05

Innehåll

Innehåll	2
Sammanfattning.....	3
Inledning.....	3
Ansökan om serveringstillstånd.....	3
Serveringstider.....	6
Handläggningstider	6
Avgifter serveringstillstånd.....	7
Tillsyn	7

Sammanfattning

De kommunala riktlinjerna för alkoholserving är framtagna som ett komplement till alkohollagstiftningen. I riktlinjerna framgår vilka specifika regler och bestämmelser som gäller för tillståndsgivning och serving av alkohol i Skellefteå kommun. De omfattar såväl administrativa rutiner som kommunens ställningstaganden för en ansvarsfull alkoholserving. Beslutet avser revidering av de tidigare riktlinjerna som antogs 2012 av kommunstyrelsen.

Inledning

Alkohollagen (2010:1622) är en skyddslagstiftning, vars syfte är att begränsa alkoholens skadeverkningar. Skyddslagstiftningens syfte ska alltid gå före näringspolitiska ändamål. Förebyggande arbete och tillsyn riktad mot serveringsställen med en yngre målgrupp som kundkrets ska prioriteras.

Bygg och miljönämnden är ansvariga för att fullgöra kommunens åtaganden enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter. Nämnden har delegerat rätten att besluta i vissa alkoholärenden till alkoholhandläggare.

Varje enskild kommun ska enligt alkohollagens 8 kap 9 § utforma riktlinjer för tillståndsgivning inom alkoholområdet. Syftet med de kommunala riktlinjerna är att komplettera och tydliggöra otydligheter i alkohollagen och vara ett stöd för beslutsfattare och handläggare, med syfte att ge en likabehandling för verksamhetsutövare i kommunen.

Riktlinjerna får inte avvika från alkohollagen eller vara så pass avvikande att de får karaktären normgivande. Varje enskilt ärende ska präglas av en separat bedömning, där beslut motiveras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Lämplighetsprövningen enligt 8 kap 12 § baseras på fastställda kriterier som är objektiva och tydliga i lag och föreskrifter.

Skellefteå kommun vill i dialog och samverkan tillsammans med restaurangbranschen, berörda aktörer samt berörda myndigheter verka för en trygg och säker restaurangmiljö med ansvarsfull alkoholserving som grund. Skellefteå kommuns riktlinjer för servingstillstånd tar särskilt fasta på vad som ska gälla beträffande ansvarsfull alkoholserving, risken för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa samt handläggningsrutiner.

Ansökan om servingstillstånd

Ansökan om servingstillstånd görs på Skellefteå kommuns hemsida via e-tjänst eller via blankett. Till ansökan ska bifogas de handlingar som krävs enligt anvisningarna på hemsidan. Handläggningen påbörjas inte förrän ansökningsavgiften är betald. Det är sökandes ansvar att se till att samtliga handlingar kommer in. Ansökan kan omfattade stadigvarande tillstånd eller tillfälligt tillstånd.

Efter att ansökan har kommit in skickas remisser till:

- Polismyndigheten gällande sökandes vandel, samt i övrigt lämpligheten för den planerade verksamheten, i enlighet med inlämnad verksamhetsbeskrivning. Remissförfrågan till Polismyndigheten är obligatorisk.
- Räddningstjänsten, lokalens lämplighet ur brandsäkerhetssynpunkt.
- Skatteverket gällande sökandes ekonomiska lämplighet.
- Kronofogden gällande sökandes ekonomiska lämplighet.
- Andra remissinstanser efter behov.

Tillfälligt serveringstillstånd beviljas inte under pågående ansökan om stadigvarande tillstånd.

Kunskapsprov

Alkohollagen ställer krav på att den som söker serveringstillstånd ska ha de kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter som krävs för att utöva den aktuella serveringsverksamheten. Den som söker tillstånd ska därför uppvisa ett godkänt kunskapsprov. Kunskapsprovet är framtaget av Folkhälsomyndigheten. Förändras kretsen av personer med betydande inflytanden (PBI) bör de nya genomgå provet. Exempel på PBI är operativt ansvarig, styrelseledamot eller aktieägare (min 25 % aktieinnehav).

Det är mycket viktigt att kunskaper om alkohollagens regler och anslutande föreskrifter finns aktuella hos tillståndshavare. Detta med anledning av skyddslagsaspekten som är det primära syftet med alkohollagen. Undantag från kravet på kunskapsprovet finns för tillfälliga serveringar till slutna sällskap för ett enstaka tillfälle.

Matutbud och kök

Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten får endast medges verksamheter som har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Med detta menas att råvaror på något sätt ska ha förädlats i serveringsställets kök. Matutbudet ska vara brett och allsidigt, d.v.s. ett antal förrätter, huvudrätter samt efterrätter. Ny matlagningsteknik ska inte ensam utgöra ett hinder för att en verksamhet beviljas serveringstillstånd. Det är den allmänna och samlade bedömningen av matutbudet och miljön som ska vara avgörande om man uppfyller alkohollagens krav, enligt 8 kap 15 §. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett antal enklare rätter.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten får inte beviljas för längre tid än två månader i sträck. Tillfälliga serveringstillstånd förutsätter att det inte rör sig om regelbundet återkommande verksamheter på platsen. En och samma sökande kan maximalt beviljas två tillfälliga serveringstillstånd i samma lokal per år. Återkommande ansökningar om tillfälliga serveringstillstånd ska i sådana fall ansöka om stadigvarande serveringstillstånd.

Kraven för att beviljas ett tillfälligt serveringstillstånd och stadigvarande serveringstillstånd skiljer sig åt. För tillfälliga serveringstillstånd är kraven på kök och matutbudet betydligt lägre. Även svårighetsgraden och omfattningen av Folkhälsomyndighetens kunskapsprov är lägre för tillfälliga tillstånd. Således är det viktigt att det finns en gräns på mängden samt frekvensen på antalet tillfälliga serveringstillstånd. Detta för att säkerställa en lika konkurrens mellan verksamhetsutövarna i kommunen.

Tillfälliga serveringstillstånd, festivalarrangemang

Vid tillfälliga serveringstillstånd vid festivalarrangemang kan servering av spritdrycker nekas beroende på festivalens/evenemangets karaktär och inriktning.

Servering av spritdrycker ökar risken för en högre berusningsnivå. Med en högre berusning ökar riskerna för alkoholpolitiska olägenheter, ökad risk för våldsbrott mm. Alkoholen är sedativ (hämningarna minskar), vilket innebär att man gör saker i ett berusat tillstånd man inte skulle ha gjort i ett mindre påverkat tillstånd. Detta medför ökade psykosociala samt samhällsekonomiska kostnader i form av främst våldsbrott, men även fylleri. I synnerhet Polismyndigheten/ordningsvakter samt sjukvården blir överbelastade de aktuella tillfällena, vilket för med sig att allmänheten blir lidande av detta. Under festivalhelger är det mycket ungdomar i rörelse, vilka alkohollagen särskilt syftar till att skydda.

Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Tillfälligt serveringstillstånd kan ges till slutet sällskap. Slutet sällskap innebär en begränsad krets personer som har ett gemensamt intresse i en förening, företag eller annat sammanhang utöver den tillställning där alkoholdrycker serveras. Arrangören ska i förväg ha kännedom vilka personer som kommer att delta vid arrangemanget. Lagad mat eller tillredd mat ska tillhandahållas. Servering medges inom normtiden, klockan 11.00 – 01.00.

Maximalt fem tillfällen kan beviljas per ansökan. Tillfällena måste äga rum inom fyra månader från första serveringstillfället.

Uteserveringar

För uteserveringar gäller samma premisser som för det ordinarie serveringstillståndet. Vid risk för alkoholpolitiska olägenheter på grund av uteserveringen

eller risk för störningar av närboende kan serveringstiden komma att begränsas. Remisser skickas alltid till Polismyndigheten samt i vissa fall till räddningstjänsten eller annan remissinstans. Serveringstillståndet för uteserveringen gäller tillsvidare vid beviljandet, såvida det inte rör sig om en tillfällig specifik tidsperiod. Tillstånd för nyttjande av offentlig plats söks årligen hos Polismyndigheten som inhämtar yttranden från andra myndigheter och den som upplåter platsen innan beslut fattas. Sker det förändringar av nyttjanderätten till marken eller andra premisser som påverkar uteserveringen måste tillståndshavaren ansöka om nytt/förändring av beviljat serveringstillstånd.

Följande premisser gäller för uteserveringar:

- Serveringsytan ska till största del vara möblerad.
- Det ska för gästerna och allmänheten tydligt framgå vilka ytor som är serveringsyta, det vill säga vara tydligt avgränsade.
- Serveringsytan ska enkelt kunna överblickas av serveringspersonalen.

Uteserveringen ska ligga i direkt anslutning till serveringslokalen, maximalt 20 meter ifrån, enligt gällande praxis. Fristående uteserveringar, så kallade satellitserveringar, är inte godkända.

Serveringstider

Enligt alkohollagen får servering av alkohol börja tidigast klockan 11.00 och avslutas senast klockan 01.00, även kallat normaltiden. Kommunen får dock förordna om andra tider. I Skellefteå kommun gäller att alkohol får tidigast börja serveras klockan 11.00. Alkoholserveringen ska avslutas senast klockan 02.00 alla dagar.

Serveringstid till klockan 02.00:

- Personal som arbetar som serveringsansvarig personal bör genomgå utbildning i Ansvarsfull Alkoholservering, med godkänt resultat.
- Serveringstillståndet kan villkoras med entrévärdar eller förordnade ordningsvakter, villkor sätts i samråd med Polismyndigheten.
- Polismyndighetens, räddningstjänstens och övriga berörda remissinstansers remissvar kommer att ha en avgörande betydelse vid bedömningen. I Skellefteå kommun beviljas inte serveringstid före klockan 11.00 och inte efter klockan 03.00.

Handläggningstider

Enligt alkoholförordningen (2010:1636 5§) ska kommunen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader. Handläggningstiden påbörjas efter att ansökan bedöms vara komplett. Sökanden kommer att bli delgiven detta skriftligen (post eller mejl) från handläggaren som tilldelats ärendet. Skellefteå kommuns ambitioner för handläggningstider är:

- Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten samt slutet sällskap, åtta arbetsveckor.
- Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, åtta arbetsveckor
- Tillfälligt till slutet sällskap, två arbetsveckor
- Övriga ärenden minst två arbetsveckor upptill maximalt åtta arbetsveckor.

Avgifter serveringstillstånd

Avgift för ansökan om serveringstillstånd

I samband med ansökan om serveringstillstånd tas en avgift ut enligt kommunens taxa. Avgiften är baserad på vilken typ av tillstånd ansökan avser. Avgiften avser prövning/handläggning och betalas inte tillbaka ifall serveringstillstånd inte medges.

Årlig avgift för tillsyn

Årlig tillsynsavgift avser verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd.

Den årliga tillsynsavgiften omfattar dels en fast avgift, dels en rörlig avgift baserad på alkoholomsättningen föregående år.

Taxan indexuppräknas varje år. Mer information om aktuell taxa finns på Skellefteå kommuns hemsida.

Tillsyn

Handläggare på Samhällsbyggnad Miljö och hälsas tillståndsenhet utför inre samt yttre tillsyn vid verksamheter med serveringstillstånd.

Den inre tillsynen innebär granskning av tillståndshavarens aktuella vandel, ekonomisk skötsamhet av verksamheten med serveringstillstånd samt verksamhetens PBI (Personer med betydande inflytande).

Yttre tillsyn innebär besök på plats, där främst ordning och nykterhet bedöms. Även serveringsansvarig, lättdrycksalternativ, matutbud, marknadsföring mm. kontrolleras. Tillsynsfrekvensen beror främst på tillståndshavarens verksamhetsinriktning, ålder på målgruppen, lokalisering samt öppettider. Skellefteå kommun genomför gemensamma alkoholtillsyner tillsammans med andra myndigheter, främst Polismyndigheten och Räddningstjänsten, men även Skatteverket, Tullen och livsmedelsinspektörer kan delta. Utöver detta genomför alkoholhandläggare egeninitierad tillsyn, dagtid och kvällstid, oftast oanmält.

Förebyggande tillsyn

Skellefteå kommun arbetar med förebyggande arbete, i synnerhet kopplat till verksamheter som vänder sig mot en yngre målgrupp.

Särskilt viktiga delar i det förebyggande arbetet är metoden Ansvarsfull Alkoholservering (AAS). Utbildningen anordnas två gånger per år. Grundstenarna i utbildningen utgörs av föreläsning inom alkohollagen, narkotikautbildning, alkoholens medicinska effekter samt konflikthantering. Andra förebyggande utbildningsformer kan förekomma.

Återhållsam och måttfull alkoholservering

Det är inte förenligt med alkohollagens krav på återhållsam och måttfull alkoholservering att servera helflaskor sprit, shotsbrickor, ölhinkar etc. Serveringspersonalen ska servera alkoholdryckerna till gästerna och vid det tillfället säkerställa att gästen som blir serverad är minst 18 år samt nykter/acceptabelt berusad. Självservering är ej förenligt med alkohollagen. Servering till underåriga eller överservering får inte förekomma på serveringsställen. Beroende på omfattningen samt frekvensen ska serveringstillståndet ifrågasättas och administrativ åtgärd (erinran/varning/återkallelse) vidtas. Alkohollagens skyddslagsaspekt ska alltid beaktas och ges företräde före det näringspolitiska.

Ungdomsmiljöer

Stor återhållsamhet bör gälla vid ansökningar om serveringstillstånd i samband med evenemang, exempelvis konserter, som riktar sig främst mot ungdomar. I de fall alkoholservering är aktuell på nöjesplatser är det viktigt att serveringen sker under restaurangmässiga former och att beslutet förenas med lämpliga villkor, exempelvis förordnade ordningsvakter/entrévärdar. Serveringstillstånd ska inte beviljas i lokaler som primärt används för barn/ungdomsverksamhet. Serveringstillstånd bör inte heller beviljas serveringsställen som ligger i direkt närhet till skola, fritidsgård eller övrig ungdomsverksamhet.

Det framgår i propositionen till alkohollagen att serveringstillstånd inte bör beviljas i närheten av skolor, fritidsgårdar eller annan ungdomsverksamhet. All ungdomstid ska vara drogfri. Den drogförebyggande verksamhet som bedrivs riskerar att motarbetas eller raseras utifall den bedrivs i närkontakt med miljöer där alkoholdrycker serveras.

Idrottsanläggningar och idrottsevenemang

Vid sport- och idrottsevenemang/anläggningar bör serveringstillstånd inte beviljas i direkt anslutning till arrangemanget. Det vill säga alkoholserveringen ska vara avskild från arrangemanget på avgränsade restaurangdelar på anläggningen. Enligt propositionen (1994/95:89) till alkohollagen bör aldrig alkoholservering förekomma till idrottspublik på läktare, utan det ska röra sig om sedvanlig restaurangverksamhet i en avgränsad del av en idrottsanläggning.

Bygg och miljönämndens bedömning är att alkohol och idrott inte passar ihop. Idrottsanläggningar är centrala arenor för medborgarna i samhället där många

barn- och ungdomar vistas. Mindre kontaktytor mellan idrott/sport, ungdomsverksamhet och alkohol ökar chanserna att alkoholdebuten förskjuts och således minskar risken för alkoholberoende och problematiken det medför.

Restaurangrapport

Verksamheter som har stadigvarande serveringstillstånd ska varje år lämna uppgifter om försäljningen i verksamheten. Uppgifterna avser kalenderåret (1 januari – 31 december), det gångna försäljningsåret. Uppgifterna ska vara registrerade hos den kommun där serveringsstället finns eller på Folkhälsomyndighetens hemsida, senast 1 mars. Inkommer inte restaurangrapporten i tid kommer en förseningsavgift att debiteras samt att tillståndshavaren kan tilldelas en sanktion. Den årliga tillsynsavgiften baseras bland annat på uppgifter som framgår i restaurangrapporten.

www.skelleftea.se